

Melléklet a

**Családbarát munkahely munkáltatói/vállalkozói
szempontból, gyermek utáni ellátások a TB rendszerén
kívül**

című kiadványhoz

Nyugat-Dunántúli JOGpontok

A CSR és a családbarát jó gyakorlatok részletes bemutatása

A kiadvány III./2. cím (A legjobb példák bemutatása) alatt mutatja be családbarát munkahely megvalósítása keretében a munkáltatók által leggyakrabban alkalmazott ösztönzőket és engedményeket. A felsorolás természetesen nem kimerítő, a lentiek mellett számos más forma is bevezethető és eredményesen alkalmazható. Az alábbiakban a kiadványban csak röviden érintett intézkedésformák részletesebb kibontása található.

Fizetés nélküli szabadság a munkáltató mérlegelése alapján (nem csak a törvény szerinti kötelező 3 esetben: Mt. 128., 130-131. §)

A munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (a továbbiakban és rövidítve: Mt.) hivatkozott szakaszai az alábbi rendelkezéseket tartalmazzák:

128. § A munkavállaló gyermeke harmadik életéve betöltéséig - a gyermek gondozása céljából - fizetés nélküli szabadságra jogosult, amelyet a munkavállaló kérésének megfelelő időpontban kell kiadni.

130. § A munkavállalónak gyermeke személyes gondozása érdekében - a 128. §-ban foglaltakon túl - fizetés nélküli szabadság jár a gyermek tizedik életéve betöltéséig a gyermekgondozási segély, gyermekgondozást segítő ellátás folyósításának tartama alatt.

131. § (1) A munkavállalónak hozzátartozója tartós - előreláthatólag harminc napot meghaladó - személyes ápolása céljából, az ápolás idejére, de legfeljebb két évre fizetés nélküli szabadság jár.

(2) A tartós ápolást és annak indoklását az ápolásra szoruló személy kezelőorvosa igazolja.

A munkáltató erősítheti a munkavállalóknak a vállalathoz való kötődését, ha nem csupán a fenti esetekben, de egyéb indokolt helyzetekben is lehetőséget nyújt a fizetés nélküli szabadságra. A felek megállapodása alapján ez bármikor lehetséges, a vonatkozó törvények nem tiltják. Ilyen helyzet lehet például az ún. „mid-career brake”, vagyis az aktív évek közepén kivett hosszabb (több hónapos) fizetés nélküli szabadság, amely manapság egyre divatosabb. Az alkalmazott az előre meghatározott idő elteltével a munkahelyére visszatérhet, így a „kiégés” veszélye hosszabb távon is elkerülhető.

Továbbképzések és tréningek szervezése, képességfejlesztés, tanulmányi szerződések kötése

E pont részletes kifejtést nem igényel, ugyanis az élethosszig tartó tanulás korában a (tovább)képzés munkáltatói támogatása a munkahelyválasztás egyik kiemelt szempontjává vált. A munkáltató ugyan kockázatot vállal, amikor a képzést részben vagy egészben megfinanszírozza, hiszen lehet, hogy az alkalmazott az újonnan megszerzett tudását egy másik munkáltatónál kívánja majd kamatoztatni, ha azonban versenyképes akar maradni, nincs más választása. Tanulmányi szerződés kötésével ez a munkáltatói kockázat csökkenthető. Az Mt. 229. (1) bek. alapján tanulmányi szerződéssel a munkáltató a tanulmányok befejezését követően legfeljebb 5 évig kötheti magához a munkavállalót.

Kedvezményes kamatozású munkáltatói hitelek nyújtása

Az ilyen munkáltatói hitelnnyújtás nem számít üzletszerű tevékenységnek. A kiadvány „Egyéb lehetőségek: CSOK és munkáltatói hitelek” című fejezete részletes információkat tartalmaz a kérdésről.

Bölcsődei és óvodai nevelés biztosítása térítésmentesen vagy kedvezményesen

A kisgyermekes családok számára olykor komoly erőfeszítést jelent a gyermekek reggeli bölcsődei vagy óvodai elhelyezése. Ha kellő igény mutatkozik rá, a munkáltató nagymértékben megkönnyítheti a nála dolgozó szülők dolgát, ha egészben vagy részben bekapcsolódik a bölcsődei vagy óvodai nevelés megszervezésébe.

A saját munkahelyi bölcsőde kialakítása természetesen nem várható el minden munkáltatótól, ennek a lehetősége csak egy meghatározott munkavállalói létszám felett lehet reális alternatíva. Az ilyen intézmények üzemeltethetők a dolgozók számára kedvezményes térítési díjjal is, mely kedvezményt idegen szülőknek nem feltétlenül kell megadni. Fontos, hogy a bölcsőde vagy óvoda a munkahelyhez lehetőleg közel legyen, illetve, hogy az üzemeltetőnek komoly figyelmet kell

fordítania a számos (a személyzetre és a kialakításra egyaránt vonatkozó) jogszabályi előírásra. Saját bölcsőde hiányában a munkáltató úgy is családbaráttá teheti a vállalatát, ha hozzájárul az ilyen magánintézmények igénybevételének költségeihez.

Kismama jóga, masszázs és egyéb egészségügyi kezelések nyújtása vagy finanszírozása, részlegesen vagy teljes egészében

Az ilyen kezelések és foglalkozások népszerűsége töretlen és egyre csak növekszik. A szolgáltatások kisebb cégeknél megoldhatók harmadik vállalkozók bevonásával, meghatározott létszám felett azonban költséghatékonyabb lehet egy rész- vagy teljes munkaidős, szakképzett gyógytornász vagy masszőr foglalkoztatása. Külsős vállalkozók foglalkoztatása esetén az is megfelelő lehet, ha a munkáltató pl. csak a szükséges helyiségeket bocsátja rendelkezésre térítésmentesen. Mindenképpen megtérül, ha a munkáltató az egészségtudatos életmódot támogatja, fontos azonban úgy kialakítani a rendszert, hogy mindenkinek azonos lehetősége legyen a részvételre.

Külföldi ösztöndíjak odaítélése a munkavállalók gyerekeinek

Leginkább a nagyobb, külföldi székhelyű vagy külföldi fiókteleppel rendelkező vállalatok tehetik meg, hogy az alkalmazottaikat (közvetett módon) a gyermekeiknek odaítélt ösztöndíjakkal támogatják. Az ilyen lehetőségek szolgálhatják a még fiatalabb gyermekek nyelvtanulását vagy a már főiskolás vagy egyetemista fiatalok szakmai tájékozódását és képzését egyaránt.

Pszichológiai tanácsadás és párterápia biztosítása válsághelyzetben (pl. 0-24 órában külsős cégeknél 6 ingyenes alkalom biztosítása)

Kétségtelen, hogy a magánéletbeli válsághelyzetek befolyásolják az alkalmazottak munkahelyi teljesítményét. Ha az alkalmazott a magánéletbeli problémái miatt nem kipihent, nyugodt és kiegyensúlyozott és ezért nem tud 100%-osan a munkahelyi feladatkörére koncentrálni, az áttételesen a munkáltatónak is veszteséget okoz. A magánélet nyugalmanak hiánya miatt a dolgozó gyakrabban lesz beteg, több időt tölt táppénzen. Legyen szó párkapcsolati válságról, válásról vagy egy családon belüli

haláleset miatti gyászélményről, a munkáltató sokat nyerhet azon, ha professzionális segítséget bocsát az érintettek rendelkezésére. Az ilyen tanácsadási szolgáltatást tipikus esetben külsős szakcégek végzik, leggyakoribb a személyes tanácsadási forma, de egyre elterjedtebb a telefonos segítségnyújtás is, amelynek nagy előnye, hogy gyakorlatilag a nap bármely időpontjában lehetséges.

Családi nap, karácsonyi party és egyéb céges rendezvények tartása az alkalmazottak számára térítésmentesen

Manapság már alapvető elvárás a munkavállalói oldalon, hogy a vállalat a saját identitásához és anyagi teherviselő képességéhez igazodó, gondosan megszervezett, színvonalas évzáróünnepséget vagy céges karácsonyi partyt rendezzen. Az ilyen események a munkáltatónak is jó lehetőséget jelentenek arra, hogy többet megmutathasson az alkalmazottaknak a cégkultúrából, annak arculatából. A céges rendezvények nem csak évvégén népszerűek, évközben is jó lehetőséget kínálnak például kitüntetések vagy díjak átadására, esetleg kinevezések vagy előléptetések bejelentésére. A cégvezetésnek célszerű mindenkor szem

előtt tartania, hogy jobb évi egy megfelelő színvonalú rendezvényt lebonyolítani, mint elaprózni a szűkös erőforrásokat több kis eseményre. Fontos az is, hogy a szervezés körében a leendő résztvevők, azaz az alkalmazottak véleményét is figyelembe vegyék, amire sok lehetőség kínálkozik.

Tárgyi ajándék gyereknapra a gyerekeknek, pénzájándék gyerek születésekor, ajándék házasságkötéskor a munkavállalóknak

Manapság széles körben elterjedt munkahelyi szokás, hogy az alkalmazottak életének fontos eseményeiről (pl. házasságkötés, gyermek születése, stb. vagy akár egy meghatározott végzettség megszerzése) maga a munkáltató is megemlékezik egy kisebb tárgyi ajándék vagy egy jelképes, kisebb pénzösszeg ajándékozásával. Az ilyen juttatások esetében nem feltétlenül az ajándék anyagi értékén vagy az adott pénzösszeg tényleges nagyságán van a hangsúly, sokkal fontosabb, hogy a munkáltató törődése nyilvánul meg bennük, illetve, hogy figyelemmel kíséri az alkalmazottak magánéletét és ilyen formában is részt kíván abban venni.

A munkavállalói szabadsággal való rendelkezés szabadabb kialakítása, mint ahogyan azt az Mt. 122. § (2) bekezdése előírja

A munkavállalói szabadság kiadására vonatkozó legfontosabb törvényi rendelkezéseket az Mt. 122. § tartalmazza, az alábbiak szerint:

122. § (1) A szabadságot - a munkavállaló előzetes meghallgatása után - a munkáltató adja ki.

(2) A munkáltató évente hét munkanap szabadságot - a munkaviszony első három hónapját kivéve - legfeljebb két részletben a munkavállaló kérésének megfelelő időpontban köteles kiadni. Ennek során a 121. § megfelelően irányadó. A munkavállalónak erre vonatkozó igényét legalább tizenöt nappal a szabadság kezdete előtt be kell jelentenie.

(3) A szabadságot - eltérő megállapodás hiányában - úgy kell kiadni, hogy a munkavállaló naptári évenként egy alkalommal, legalább tizennégy egybefüggő napra mentesüljön a munkavégzési és rendelkezésre állási kötelezettsége alól. E tekintetben - a szabadságként kiadott napon túl - a heti pihenőnap (heti pihenőidő), a munkaszüneti nap és az egyenlőtlen munkaidő-beosztás szerinti szabadnap vehető figyelembe.

(4) A szabadság kiadásának időpontját a munkavállalóval legkésőbb a szabadság kezdete előtt tizenöt nappal közölni kell.

(5) A szabadságot - a 125. §-ban foglaltakat kivéve - megváltani nem lehet.

A fenti törvényi rendelkezések határozzák tehát meg, hogy a törvény szerint ténylegesen hogyan kellene kiadni a szabadságot, azonban manapság általánosan elterjedt, hogy a törvényi szabályoktól a munkavállalók javára térnek el, tehát a munkáltatók engedékenyebbek a szabadság kiadása során. Általánosan elterjedt például, hogy nem csak a törvény szerinti, évi hét munkanap szabadságot adják ki a munkavállaló kérése szerint, hanem (ha ez pl. a nyári szabadságolások torlódása, egybeesése miatt lehetséges) gyakorlatilag az egészet. A legjobb munkavállalókért zajló kiélezett piaci versenyhelyzetben a munkáltató egyszerűen nem teheti meg, hogy ne térjen el a munkavállaló javára a törvényi rendelkezésektől.

Home Office (otthonról való munkavégzés) lehetősége

Az utóbbi évek talán legsikeresebbnek mondható újítása az otthonról való munkavégzés lehetőségének széleskörű bevezetése. Az elérhető fizetés és a céges utazási lehetőségek mellett a Home Office lehetősége gyakorlatilag a legfontosabb mérlegelendő szempontok közé sorolható, amely elől a sikeres munkáltatók egyszerűen nem zárkozhatnak el. Korunk informatikai megoldásaival és lehetőségeivel az otthoni munkavégzés nem jelent többé kihívást, hátránya azonban, hogy gyakorlatilag csak általános irodai munka esetén valósítható meg, komolyabb vagy speciális számítástechnikai kapacitások a munkavállaló otthonában ugyanis általában nem állnak rendelkezésre. Az otthoni munkavégzés nem csupán a dolgozó kényelmét szolgálja, de a munkáltató számára is előnyös, hiszen a beosztottak nem a vállalat eszközeit és erőforrásait használják. Létezik már olyan sikeres fővárosi, több száz főt foglalkoztató vállalat is, amely az alkalmazotti létszám kétharmadának tart csak fenn irodát, mivel egy rotációs rendszerben az állomány egyharmada folyamatosan otthonról dolgozik.

Céges gépjármű, számítástechnikai (pl. laptop), kommunikációs eszközök (pl. telefon) magánhasználatának lehetősége

A különféle eszközök magánhasználatának lehetősége egy igazi klasszikus, komoly hagyományokra tekint vissza és ma is az egyik legfontosabb ösztönző. Egy komoly presztízsű céges gépkocsi magánhasználatának lehetősége nem csak anyagi könnyítést jelent a munkavállalónak, de sokkal inkább magáénak érzi a vállalatot és jobban tud azonosulni azzal, ami természetesen nagymértékben erősíti a céghez való kötődését.

Rugalmas munkaidő, törzsidő alkalmazásával (pl. 10-15 óráig kell csak a vállalatnál bent lenni az alkalmazottaknak)

A mai modern irodai környezetben az állandó jelenlét gyakorlatilag elveszítette korábbi jelentőségét (nem utolsó sorban az otthoni munkavégzés lehetősége miatt). Nagy könnyebbséget jelent a munkavállalónak, ha napközben, nyitvatartási időben tudja intézni különféle ügyeit. Ha a vállalat tevékenységének jellege lehetővé teszi, a törzsidő

alkalmazásának a lehetőségét a munkáltatónak mindenképpen figyelembe kell vennie.

Térítésmentes szállítás a munkahelyre (pl. céges kisbusz a Samsung Electronics Magyar Zrt-nél Budapestről Jászfényszarura)

Egy nagyvárosi munkahelyen, de vidéki munkáltatóknál is komoly szempont, hogy miként tudják megközelíteni a munkavállalók a munkahelyüket. A kérdés mindenek előtt akkor lehet hangsúlyos, ha a cég pl. tömegközlekedési eszközökkel nem érhető el könnyen vagy egyébként nincs frekventált helyen. Az utaztatás szempontjából fontos, hogy a munkáltató pontosan felmérje az állományaiban felmerülő igényeket és mindenki számára megfelelő, de költséghatékony megoldást vezessen be.

Gyermek utáni kedvezmények, a cafetéria és az egyes meghatározott juttatások lehetőségei

II. A cafetéria juttatások adóterhei

II./2. Egyes meghatározott juttatások

Az egyes meghatározott juttatások teljes felsorolását a személyi jövedelemadóról szóló 1995. évi CXVII. törvény (a továbbiakban és rövidítve: Szja. tv.) 70. § tartalmazza.

(1) Egyes meghatározott juttatásnak minősül

- a) a hivatali, üzleti utazáshoz kapcsolódó étkezés vagy más szolgáltatás révén a magánszemélynek juttatott adóköteles jövedelem;
- b) a kifizető tevékenységének ellátása érdekében biztosított helyi és távolsági távbeszélő-szolgáltatás, mobiltelefon-szolgáltatás, továbbá az Internet-protokollt alkalmazó beszédcélú adatátvitel-szolgáltatás (az előbbi szolgáltatások együtt: telefonszolgáltatás) magáncélú használata címén meghatározott adóköteles jövedelem;

c) a kifizető által magánszemély javára kötött személybiztosítási szerződés alapján kifizető által fizetett adóköteles biztosítási díj.

(1a) Egyes meghatározott juttatásnak minősül:

a) a munkáltató által

aa) valamennyi munkavállaló (ideértve a munka törvénykönyvéről szóló törvény előírásai szerint a munkáltatónál másik munkáltató utasítása alapján a munkaszerződésében rögzített munkahelytől eltérő helyen foglalkoztatott munkavállalót is), vagy

ab) az előbbiek és/vagy elhunyt munkavállaló közeli hozzátartozója, szakképző iskolai tanuló, kötelező szakmai gyakorlaton lévő hallgató, duális képzésben hallgatói munkaszerződés alapján részt vevő hallgató, nyugdíjban részesülő magánszemély - ha nyugdíjazását megelőzően a munkáltatónál vagy annak jogelődjénél volt munkavállaló -,
vagy

ac) az előbbiek és/vagy közeli hozzátartozóik

részére azonos feltételekkel és módon ingyenesen vagy kedvezményesen átadott termék, nyújtott szolgáltatás révén juttatott adóköteles bevétel (ideértve azt az esetet is, ha a termék, a szolgáltatás azonos értékben meghatározott keret

terhére valamennyi, az előzőekben említett, juttatásban részesülő magánszemély számára ugyanazon termék- vagy szolgáltatáskörből azonos feltételekkel választható), feltéve, hogy a termék megszerzése (választása), illetve a szolgáltatás igénybevétele (választása) bármelyikük számára ténylegesen is elérhető;

b) a munkáltató által valamennyi munkavállaló (e rendelkezés alkalmazásában ideértve a munkáltatónál a munka törvénykönyvéről szóló törvény előírásai szerint a munkáltatónál másik munkáltató utasítása alapján a munkaszerződésében rögzített munkahelytől eltérő helyen foglalkoztatott munkavállalót is) által megismerhető belső szabályzat (pl. kollektív szerződés, szervezeti és működési szabályzat, közszolgálati szabályzat stb.) alapján

ba) több munkavállaló, vagy

bb) az előbbiek és/vagy elhunyt munkavállaló közeli hozzátartozója, szakképző iskolai tanuló, kötelező szakmai gyakorlaton lévő hallgató, duális képzésben hallgatói munkaszerződés alapján részt vevő hallgató, nyugdíjban részesülő magánszemély - ha nyugdíjazását megelőzően a munkáltatónál vagy annak jogelődjénél volt munkavállaló -,
vagy

bc) az előbbiek és/vagy közeli hozzátartozóik részére, azonos feltételekkel és módon ingyenesen vagy kedvezményesen átadott termék, nyújtott szolgáltatás révén juttatott adóköteles bevétel (ideértve azt az esetet is, ha a termék, a szolgáltatás azonos módszerrel meghatározott keret terhére választható), feltéve, hogy a juttatásra jogosultak körét a belső szabályzat nem egyénileg, hanem a munkakör, a beosztás, a munkaviszonyban eltöltött idő, az életkor vagy más - munkaköri feladattal kapcsolatos teljesítménytől nem függő - közös ismerv alapján határozza meg.

(2) Egyes meghatározott juttatásnak minősül az adóévben reprezentáció és üzleti ajándékok juttatása alapján meghatározott jövedelem azzal, hogy a jövedelem meghatározásánál figyelmen kívül kell hagyni az e törvény előírásai szerint adómentes juttatásokat.

(2a) Ha a kifizető egyesület, köztestület, egyházi jogi személy, alapítvány (ideértve a közalapítványt is), a (2) bekezdéstől eltérően mentes az adó alól az adóévben reprezentáció és a minimálbér 25 százalékának megfelelő egyedi értéket meg nem haladó üzleti ajándékok juttatása alapján meghatározott jövedelem azon része, amely a közhasznú, illetve cél szerinti

tevékenysége érdekében felmerült, az adóévre vonatkozó beszámolóban kimutatott összes ráfordítás 10 százalékát, de legfeljebb az adóévre elszámolt éves összes bevétele 10 százalékát nem haladja meg.

(3) Egyes meghatározott juttatásnak minősül

a) a legfeljebb évi három alkalommal - az erre vonatkozó nyilvántartás vezetése mellett - csekély értékű ajándék révén juttatott adóköteles jövedelem, ha azt

aa) a munkáltató a munkavállalójának, a munkavállaló, az elhunyt munkavállaló közeli hozzátartozójának,

ab) a szakszervezet a tagjának, a nyugdíjas tagjának, a tag, az elhunyt tag (nyugdíjas tag) közeli hozzátartozójának,

ac) a volt munkáltató vagy annak jogutódja a nyugdíjban részesülő magánszemélynek és közeli hozzátartozójának,

ad) a kifizető a szakképző iskolai tanulónak, kötelező szakmai gyakorlatának ideje alatt a hallgatónak, duális képzésben hallgatói munkaszerződés alapján részt vevő hallgatónak

juttatja, továbbá az aa)-ad) pontban nem említett esetben akkor, ha a juttatás olyan magánszemélynek történik, akinek a kifizetőtől az adóévben nem származik más jövedelme;

b) az olyan ingyenes vagy kedvezményes termék, szolgáltatás révén juttatott adóköteles bevétel, amelynek igénybevételére egyidejűleg több magánszemély jogosult, és a kifizető - jóhiszemű eljárása ellenére - nem képes megállapítani az egyes magánszemélyek által megszerzett jövedelmet, továbbá az egyidejűleg több magánszemély (ideértve az üzleti partnereket is) számára szervezett, ingyenes vagy kedvezményes rendezvénnyel, eseménnyel összefüggésben (ha a rendezvény, esemény a juttatás körülményeiből megítélhetően döntő részben vendéglátásra, szabadidőprogramra irányul) a kifizető által viselt költség (beleértve az ilyen rendezvényen, eseményen a résztvevőknek adott ajándéktárgyra fordított kiadást is, feltéve, hogy az ajándéktárgy egyedi értéke személyenként nem haladja meg a minimálbér 25 százalékát);

c) a kifizető által törvény vagy törvény felhatalmazása alapján más jogszabály rendelkezése következtében a magánszemélynek ingyenesen vagy kedvezményesen átadott termék, nyújtott szolgáltatás révén juttatott adóköteles jövedelem;

d) az olyan adómentesnek, üzleti ajándéknak nem tekinthető üzletpolitikai (reklám) célú juttatás, amely nem tartozik a szerencsejáték szervezéséről szóló törvény hatálya alá, azzal, hogy a kifizető rosszhiszemű vagy jogszerűtlen eljárása esetén a kiszabható mulasztási bírság az adóalap 50 százaléka.

(3a) Egyes meghatározott juttatásnak minősül az önkéntes kölcsönös biztosító pénztárakról szóló törvény előírásai szerint célzott szolgáltatásra befizetett összeg.

(4) Egyes meghatározott juttatásnak minősül

a) a 71. § (1) bekezdés b) szerinti juttatásnak az ott meghatározott értékhatárt meghaladó része;

b) a 71. § (1) bekezdés a) pontja szerinti pénzösszeg adóévi értékének az éves keretösszeget [71. § (6) bekezdés e) pont] meg nem haladó része és a 71. § (1) bekezdés b) pontja szerint - az ott meghatározott értékhatárokat meg nem haladóan - az adóévben biztosított juttatások együttes értékének az éves rekreációs keretösszeget meghaladó része;

c) a 71. § (2) bekezdés a) pont szerinti juttatásnak az ott meghatározott értékhatárt meghaladó része;

d) a 71. § (2) bekezdés b) pont szerinti juttatásnak az ott meghatározott értékhatárt meghaladó része.

(4a) A (4) bekezdés b) pont alkalmazásában az éves rekreációs keretösszeg

a) - ha a munkáltató költségvetési szerv -

aa) évi 200 ezer forint, ha a munkavállaló munkaviszonya egész évben fennáll;

ab) a 200 ezer forintnak a munkavállaló által az adott munkáltatónál az adóévben a juttatás alapjául szolgáló jogviszonyban töltött napokkal arányos összege, ha a munkavállaló munkaviszonya csak az év egy részében áll fenn;

ac) évi 200 ezer forint, ha a magánszemély munkaviszonya a magánszemély halála miatt szűnik meg;

b) más munkáltató esetében

ba) évi 450 ezer forint, ha a munkavállaló munkaviszonya egész évben fennáll;

bb) a 450 ezer forintnak a munkavállaló által az adott munkáltatónál az adóévben a juttatás alapjául szolgáló jogviszonyban töltött napokkal arányos összege, ha a munkavállaló munkaviszonya csak az év egy részében áll fenn;

bc) évi 450 ezer forint, ha a magánszemély munkaviszonya a magánszemély halála miatt szűnik meg.

(4b)

(5) E § alkalmazásában

a) csekély értékű ajándék: a minimálbér 10 százalékát meg nem haladó értékű termék, szolgáltatás;

b) elszámolt éves összes bevétel: a kifizető által az adóévre vonatkozó beszámolóban kimutatott (ennek hiányában az adóév utolsó napjára vonatkozó könyvviteli zárlat alapján megállapított) összes bevétel, egyéni vállalkozónál az adóévi vállalkozói bevétel;

c) telefonszolgáltatás magáncélú használata címén adóköteles jövedelem: a kifizetőt a juttatás, szolgáltatás miatt terhelő kiadásokból

ca) a forgalomarányos kiadások tételes elkülönítésével és a nem forgalomarányos kiadásoknak a forgalomarányos kiadások magáncélú hányada értékével meghatározott magáncélú használat értékének, vagy a kifizető választása szerint a kiadások 20 százalékának, illetve - ha magáncélú telefonhasználat elkülönítése nem lehetséges - a kiadások 20 százalékának,

cb) ha a kifizető a szolgáltatás nyújtója, a magáncélú használat szokásos piaci értékének vagy az összes használat szokásos piaci értéke 20 százalékának

a magánszemély által meg nem térített része.

III. A legnépszerűbb juttatási formák

Munkáltatói adómentes lakáscélú támogatás

A munkáltatói adómentes lakáscélú támogatás kapcsán a méltányolható lakásigény mértékét az Szja. tv. 1. sz. melléklet 9.3.4. pontjának c) alpontja az alábbiak szerint határozza meg.

c) a méltányolható lakásigény mértéke: az együtt költöző, együtt lakó családtagok számától függően

ca) egy-két személy esetében: legfeljebb három lakószoba,

cb) három-négy személy esetében: legfeljebb négy lakószoba.

Minden további személy esetében egy lakószobával nő a lakásigény mértéke.

E rendelkezés alkalmazásában nem minősül lakószobának az a lakóhelyiség, amelynek hasznos alapterülete nem haladja meg a 8 négyzetmétert. A lakószoba - a meglévő, kialakult állapotot kivéve - legfeljebb 30 négyzetméter, legalább egy 2 méter széles - ajtó és ablak nélküli - falfelülettel rendelkező lakóhelyiség. A 30 négyzetméternél nagyobb lakóhelyiséget

két szobaként kell számításba venni. Ha a nappali szoba, az étkező és a konyha osztatlan közös térben van, és hasznos alapterületük együttesen meghaladja a 60 négyzetmétert, úgy két szobaként kell figyelembe venni. A 8 négyzetméternél nagyobb, de 12 négyzetmétert meg nem haladó lakóhelyiségek esetében két ilyen lakóhelyiséget egy lakószobaként kell figyelembe venni, azzal, hogy ha az így kapott szobaszám nem egész szám, a szobaszámot lefelé kerekítve kell megállapítani;

A társadalombiztosítás keretén kívüli ellátások és lehetőségek

(A TB rendszeren kívüli gyermek utáni ellátások részletes joganyaga)

I. A gyermektartásdíj állam általi megelőlegezése

A kiadvány fenti fejezete elsőként a gyermektartásdíj állam általi megelőlegezésének a szabályait dolgozza fel. Ezt a témakört a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 22-24. § és a gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló 149/1997. (IX. 10.) Korm. rendelet 69-76. § szabályozza részletesen.

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról 1997. évi XXXI. törvény vonatkozó rendelkezései az alábbiak:

22. § (1) A gyermektartásdíj megelőlegezésének akkor van helye, ha

a) a bíróság a tartásdíjat jogerős határozatában már megállapította vagy van olyan külföldi bíróság, vagy más hatóság által hozott jogerős határozat, amelyet a

Magyarországon élő gyermek javára nemzetközi szerződés vagy viszonyosság alapján kell végrehajtani, és

b) a gyermektartásdíj összegének behajtása átmenetileg lehetetlen, továbbá

c) a gyermeket gondozó szülő vagy más törvényes képviselő nem képes a gyermek részére a szükséges tartást nyújtani, feltéve, hogy a gyermeket gondozó családban az egy főre jutó havi átlagjövedelem nem éri el az öregségi nyugdíj legkisebb összegének kétszeresét.

(2) Az egy főre jutó jövedelem megállapításánál a 131. § (2) bekezdését kell alkalmazni.

(3) A gyámhatóság a gyermektartásdíj behajthatatlanságát a gyermektartásdíj fizetésére kötelezett személy rendszeres jövedelmére, illetve egyéb vagyonára vezetett eredménytelen végrehajtást követően állapítja meg. Az eredménytelen végrehajtást a végrehajtás szünetelését kimondó, hat hónapnál nem régebbi foglalási jegyzőkönyv igazolja.

(3a) Ha a kérelem benyújtásakor igazolják, hogy a bíróságon a gyermektartásdíj behajtása iránti eljárás a kérelem benyújtását megelőzően megindításra került, de az annak eredményét igazoló jegyzőkönyv még nem áll rendelkezésre,

a gyámhatóság a gyermektartásdíj megelőlegezése iránti eljárást a jegyzőkönyv megérkezéséig felfüggeszti.

(4) Az (1) bekezdésben meghatározott összeg számításánál a kérelem benyújtása időpontjában közös háztartásban élő közeli hozzátartozóként kell figyelembe venni a 19. § (4) bekezdésében meghatározott személyeket.

(5) Nincs helye a gyermektartásdíj megelőlegezésének, ha a kötelezett

a) lakóhelye olyan államban van, ahol a tartásdíj nemzetközi szerződés vagy viszonyosság alapján nem érvényesíthető, vagy

b) külföldi tartózkodási helye ismeretlen, vagy

c)

d) a jogosulttal közös háztartásban él

e)

(6) Nincs helye továbbá a gyermektartásdíj megelőlegezésének

a) részösszegű megfizetés vagy részösszegű behajthatóság esetén, ha ennek mértéke a bíróság által megállapított gyermektartásdíj alapösszegének ötven százalékát meghaladja, vagy

b) lejárt gyermektartásdíj esetén.

(7) A feltételek fennállása esetén a gyermektartásdíj megelőlegezése a gyermek nagykorúvá válása után is megállapítható, illetve a már megállapított gyermektartásdíj továbbfolyósítható addig az időpontig, ameddig a középfokú nappali oktatás munkarendje szerinti tanulmányokat folytat, de legfeljebb huszadik évének betöltéséig.

23. § (1) A gyámhatóság a bíróság által a tartásdíj megfizetésére kötelező határozatában megállapított összeget, százalékos marasztalás esetében az alapösszeget előlegezi meg azzal, hogy a megelőlegezett gyermektartásdíj összege nem haladhatja meg gyermekeként az öregségi nyugdíj legkisebb összegének 50%-át.

(2) A gyámhatóság az (1) bekezdésben meghatározott összegnél alacsonyabb összeget akkor állapíthat meg, ha a gyermek tartását a gondozó szülő részben biztosítani tudja. A megelőlegezett összeg ebben az esetben sem lehet kevesebb az öregségi nyugdíj legkisebb összegének 10%-ánál.

(3) A gyámhatóság a gyermektartásdíj megelőlegezését elrendelő határozatát azonnal végrehajthatóvá nyilváníthatja.

(4) A gyámhatóság a gyermektartásdíj megelőlegezését a központi költségvetés terhére biztosítja.

24. § (1) Ha a gyermektartásdíj megelőlegezését végleges döntéssel megállapítják, az a kérelem benyújtásától esedékes. A folyósítás időtartama a kérelem benyújtásának napjától az alapul szolgáló ok előrelátható fennállásáig, legfeljebb azonban három évig tart. A feltételek fennállása esetén - függetlenül a (8) bekezdés szerinti megtérítés elmaradása esetén a végrehajtás eredményétől - ugyanazon gyermekekre tekintettel, egy alkalommal, legfeljebb további három évre a megelőlegezés továbbfolyósítható, illetve ismételten elrendelhető.

(2) Ha a gyermektartásdíj megelőlegezését megállapító döntés véglegessé vált, az ellátás a kérelem benyújtásától esedékes azzal, hogy ha a kérelmet

a) a tárgyhónap 15-éig nyújtották be, a gyermektartásdíj megelőlegezését elrendelő véglegessé vált határozatban megállapított teljes összeget,

b) a tárgyhónap 15-ét követően nyújtották be, a gyermektartásdíj megelőlegezését elrendelő véglegessé vált határozatban megállapított összeg 50%-át

kell kifizetni.

(3) A gyámhatóság hivatalból vagy a külön jogszabályban meghatározott szervek és személyek értesítése alapján a

gyermektartásdíj folyósítását - legfeljebb hat hónapra - felfüggeszti, ha

a) a kérelmezőnek a 22. § (1) bekezdésében meghatározott körülményeiben változás állt be,

b) a kötelezett rendszeres jövedelmére, illetve az egyéb vagyonára vezetett végrehajtás eredménnyel jár, feltéve, hogy annak mértéke a bíróság által megállapított gyermektartásdíj alapösszegének ötven százalékát meghaladja,

c) a kötelezett a kérelmező részére legalább két egymást követő alkalommal közvetlenül fizet tartásdíjat, feltéve, hogy annak összege alkalmanként a bíróság által megállapított gyermektartásdíj alapösszegének ötven százalékát meghaladja,

d) a gyermek ideiglenes hatályú elhelyezését rendelték el.

(4) A gyámhatóság a felfüggesztést követő vizsgálat eredményeképpen, ha a felfüggesztés időtartama alatt a jogosult nem részesült a 22. § (6) bekezdés a) pontjában meghatározott mértékű gyermektartásdíjban - a felfüggesztés lejárta után - elrendeli a gyermektartásdíj további folyósítását és a felfüggesztés időtartamára esedékes megelőlegezett gyermektartásdíj utólagos, egy összegben történő kifizetését vagy a megelőlegezést megszünteti.

(5) A gyámhatóság a gyermektartásdíj megelőlegezését megszünteti, ha

a) a gyermek - a gyámhatóság, illetve a bíróság végrehajtható határozata alapján - a külön élő másik szülő vagy más személy gondozásába kerül,

b) a gyermek nagykorúvá vált, és nappali oktatás munkarendje szerint tanulmányokat nem folytat,

c) a gyermeket a gyámhatóság nevelésbe vette,

d) a kötelezett meghalt.

(6)

(7) Ha a gyermektartásdíj megelőlegezésére való jogosultság megszűnik, az ellátás a jogosultság megszűnésének hónapjáig esedékes azzal, hogy ha a megszűnés

a) a tárgyhónap 15-éig következik be, a gyermektartásdíj megelőlegezését elrendelő véglegessé vált határozatban megállapított összeg 50%-át,

b) a tárgyhónap 15-ét követően következik be, a gyermektartásdíj megelőlegezését elrendelő véglegessé vált határozatban megállapított teljes összeget kell kifizetni.

(8) A megelőlegezett gyermektartásdíjat a kötelezett a Polgári Törvénykönyvben meghatározott kamattal az államnak megtéríti.

(9) A gyámhatóság a megelőlegezett gyermektartásdíj kötelezett által meg nem térített összegét a kötelezett kérelmére és a 133. § (5) bekezdésében foglalt feltételek fennállása esetén méltányosságból elengedheti, csökkentheti, illetve részletfizetést engedélyezhet.

(10) A megelőlegezett gyermektartásdíj meg nem térített összege tekintetében fennálló tartozás a kötelezett halála esetén megszűnik.

A gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló 149/1997. (IX. 10.) Korm. rendelet rendelkezései az alábbiak:

69. § (1) A gyermektartásdíj megelőlegezése iránti eljárás a gyermektartásdíjra jogosult gyermek szülőjének vagy más törvényes képviselőjének kérelmére indul.

(2) A Gyvt. 22. §-ának (7) bekezdése alapján történő gyermektartásdíj megelőlegezése iránti eljárás a nagykorúvá vált gyermek kérelmére is indulhat.

(3) A kérelemben

a) nyilatkozni kell, hogy nem áll fenn a Gyvt. 22. §-ának (5)-(6) bekezdése szerinti kizáró ok,

b) meg kell jelölni azokat az okokat, tényeket, amelyek a kérelmet megalapozzák.

(4) A kérelemhez csatolni kell:

a) a 8. számú melléklet szerinti formanyomtatványt a megfelelő igazolásokkal,

b) a gyermektartásdíjat megállapító jogerős bírósági határozatot,

c) a Gyvt. 22. §-ának (7) bekezdésében foglaltak szerinti megelőlegezés iránti kérelem esetén a közép fokú nappali oktatás munkarendje szerinti tanulmányok folytatását igazoló iratot,

d) a bírósági végrehajtási eljárásra vonatkozóan

da) a végrehajtás szünetelését kimondó 6 hónapnál nem régebbi jegyzőkönyvet, mely a gyermektartásdíj eredménytelen végrehajtását igazolja,

db) a gyermektartásdíj behajtása iránti eljárás megindítását igazoló okiratot, ha a gyermektartásdíj behajtása iránti eljárás a kérelem benyújtását megelőzően megindításra került, de a

da) pont szerinti jegyzőkönyv még nem áll rendelkezésre, vagy ha a kötelezett lakóhelye olyan államban van, ahol a

tartásdíj behajtása nemzetközi szerződés vagy viszonyosság alapján lehetséges, vagy

dc) a 70. § (4) bekezdése szerinti továbbfolyósítás vagy ismételt elrendelés esetén - a da) és db) alpont szerinti irat hiányában - a bírósági végrehajtó által kiállított iratot arról, hogy a szünetelő végrehajtás nem folytatódott, vagy folytatódott, de az eredményéről szóló jegyzőkönyv még nem áll rendelkezésre.

(5) A Gyvt. 22. §-ának (7) bekezdésében foglalt továbbfolyósítás esetén az erre vonatkozó kérelmet a gyermektartásdíj megelőlegezésének lejártát megelőzően kell benyújtani. A kérelemhez csatolni kell a (4) bekezdés c) pontja szerinti igazolást. Az igazolás hiányában a 69/A. § b) pontja alkalmazandó.

(6) A Gyvt. 4. § (1) bekezdés b) pontja szerinti személynek a kérelem benyújtásakor igazolnia kell magyarországi lakcímét a lakcímről szóló hatósági igazolvánnyal. Ha a kérelmező lakcímét nem igazolja, a gyámhivatal a polgárok személyi adatainak és lakcímének nyilvántartását kezelő szervet megkeresi az adatszolgáltatás érdekében.

(7) Ha a kérelmező településszintű lakóhellyel rendelkezik, a kérelmezővel közös háztartásban élő közeli hozzátartozókat

(gondozó család) a 8. számú melléklet „I. Személyi adatok” pont 2. és 3. alpontja alapján kell meghatározni.

69/A. § Ha a kérelmező kérelmében nem igazolja

a) a 8. számú melléklet II. pontjában foglalt táblázat 4-6. sora szerinti nyilvános, vagy valamely hatóság vagy bíróság jogszabállyal rendszeresített nyilvántartásában megtalálható adatot, akkor a gyámhivatal az adatok beszerzése érdekében megkeresi a nyilvántartást vezető hatóságot vagy bíróságot,

b) a 69. § (4) bekezdés c) pontja szerinti adatot, a gyámhivatal az adat beszerzése érdekében megkeresi a tanulói és hallgatói nyilvántartást vezető szervet.

70. § (1) A gyámhivatalnak meg kell győződnie a gyermektartásdíj átmeneti - a kérelem benyújtását közvetlenül megelőző legalább 6 havi - behajthatatlanságáról.

(2) A gyermektartásdíj megelőlegezésére - az (5) bekezdésben foglalt kivétellel - akkor kerülhet sor, ha a jogosult kérte a bírósági határozatban megállapított gyermektartásdíj bírósági végrehajtását, és

a) a kötelezett munkabérére, más rendszeres jövedelmére, illetve egyéb vagyonára vezetett végrehajtás eredménytelen volt, ezért a végrehajtás szünetel,

b) a részösszegű megfizetés vagy behajtás mértéke a bíróság által megállapított gyermektartásdíj alapösszegének 50%-át nem haladta meg.

(3)

(4) A jogosult a feltételek teljesülése esetén legfeljebb további 3 évre kérheti

a) a korábbi jogosultság fennállása alatt a megelőlegezett gyermektartásdíj megszakítás nélküli továbbfolyósítását,

b) a korábbi jogosultság megszűnését követően a gyermektartásdíj megelőlegezésének ismételt elrendelését.

(4a) A (4) bekezdés szerinti továbbfolyósítás vagy ismételt elrendelés esetén a gyermektartásdíj átmeneti behajthatatlanságát, a végrehajtás szünetelését a bírósági végrehajtó által a jogosult kérelmére kiállított azon irat is igazolja, amely tartalmazza, hogy a szünetelő végrehajtás nem folytatódott.

(5) Ha a kötelezett lakóhelye olyan államban van, ahol a tartásdíj behajtása nemzetközi szerződés vagy viszonyosság alapján lehetséges, a jogosultnak közokirattal kell igazolnia, hogy a gyermektartásdíj behajtását és igényének érvényesítését kezdeményezte.

(6) Ha a jövedelemszámításnál nem forintban megszerzett jövedelmet is figyelembe kell venni, az átszámítás a kérelem benyújtásának napján érvényes, a Magyar Nemzeti Bank által közzétett hivatalos devizaárfolyamon történik.

71. § (1) A gyámhivatal szükség esetén megkeresi a bíróságot, illetve az önálló bírósági végrehajtót a kérelmező által megindított végrehajtási eljárás eredményének közlése végett.

(2) Amennyiben a tényállás tisztázása indokolja, a gyámhivatal megkeresi a munkáltatót a letiltással kapcsolatos adatok közlésére.

72. § A gyámhivatal az eljárás megindításáról szóló értesítésében felhívja a gyermektartásdíj fizetésére kötelezett személyt a tartásdíj haladéktalan megfizetésére, valamint az erre vonatkozó nyilatkozattételre. A kötelezettet figyelmeztetni kell a a Gyvt. 24. § (8) bekezdésében és e rendelet 73. § (6) bekezdésében foglalt következményekre.

73. § (1) A gyermektartásdíj megelőlegezéséről, továbbfolyósításáról és ismételt elrendeléséről szóló határozat rendelkező részének a 14. §-ban foglaltakon kívül tartalmaznia kell:

a) a megelőlegezett gyermektartásdíj összegét,

- b) a gyermektartásdíj megelőlegezésének időtartamát, megjelölve a jogosultság kezdő és várható befejező időpontját, azzal, hogy a gyermektartásdíj megelőlegezésének időtartama legfeljebb 36 hónap lehet,
- c) tájékoztatást a 74. § (1) bekezdésében foglaltakról,
- d) - a megelőlegezett gyermektartásdíj továbbfolyósításáról és ismételt elrendeléséről szóló határozat kivételével - tájékoztatást arra vonatkozóan, hogy kérelemre a megelőlegezés ismételten elrendelhető, illetve a Gyvt. 22. § (7) bekezdése és a Gyvt. 24. § (1) bekezdése alapján továbbfolyósítható,
- e) tájékoztatást arra vonatkozóan, hogy az érintettek kötelesek haladéktalanul jelezni a gyámhivatalnak, ha
- ea) tudomást szereznek a kötelezett jövedelméről, vagyonáról, valamint a gyermektartásdíj-fizetés feltételeinek megszűnéséről,
- eb) a kérelmezőnek a Gyvt. 22. §-ának (1) bekezdésében meghatározott körülményeiben változás állt be,
- ec) a kötelezett rendszeres jövedelmére, valamint egyéb vagyonára a végrehajtás eredménnyel járt,
- ed) a kötelezett a kérelmező részére közvetlenül fizet tartásdíjat,

ef) a gyermek nagykorúvá vált és a nappali oktatás munkarendje szerint középfokú tanulmányokat nem folytat, illetve, ha ezen tanulmányok folytatása miatt került sor a gyermektartásdíj továbbfolyósítására vagy megállapítására, és a fiatal felnőtt a tanulmányait abbahagyta,

eg) a Gyvt. 22. §-ának (6) bekezdése alapján történt a megelőlegezés, és a részösszegű megfizetés vagy részösszegű behajtás összege meghaladja a bíróság által megállapított gyermektartásdíj alapösszegének 50%-át,

f) - szükség esetén - az azonnali végrehajthatóság kimondását,

g) rendelkezést a megelőlegezett gyermektartásdíjnak a kérelem benyújtása napjától a határozat meghozatala napjáig terjedő időszakra vonatkozó egyösszegű kifizetéséről vagy a felfüggesztés időtartamára esedékes megelőlegezett gyermektartásdíj egyösszegű kifizetéséről,

h) tájékoztatást a gyámhivatalnak a megelőlegezett gyermektartásdíj kötelezett által meg nem térített összegét érintő méltányossági jogköréről.

(1a) A gyermektartásdíj megelőlegezése tárgyában hozott, az Szt. 18/B. §-ában meghatározott országos nyilvántartásban

rögzítendő döntésnek tartalmaznia kell az ügy elbírálási azonosítóját is.

(2) A gyámhivatal a határozatát közli a kötelezett munkáltatójával, a végrehajtást foganatosító bírósággal, illetve az önálló bírósági végrehajtóval, a jogosult és a kötelezett lakcíme szerint illetékes ügyészséggel, valamint a megelőlegezett gyermektartásdíjat folyósító fővárosi és megyei kormányhivatallal (a 73-76. § alkalmazásában a továbbiakban: folyósító szerv).

(3) A Gyvt. 24. §-ának (3) bekezdésében foglaltak alapján történő felfüggesztés esetén a gyámhivatal harminc napon belül megindítja a felülvizsgálatot annak érdekében, hogy a gyermektartásdíj megelőlegezésének feltételei fennállnak-e. Amennyiben a megelőlegezés feltételei nem állnak fenn, úgy a megelőlegezést meg kell szüntetni.

(4) Amennyiben a (3) bekezdésben foglalt felülvizsgálat eredményeként a megelőlegezett gyermektartásdíjat tovább kell folyósítani, úgy a továbbfolyósítással egyidejűleg a gyámhivatal rendelkezik a felfüggesztés időtartamára esedékes megelőlegezett gyermektartásdíj egyösszegű kifizetéséről.

(5) Amennyiben a bíróság a megelőlegezés időtartama alatt a tartásdíj összegét felemeli vagy leszállítja, a gyámhivatal a kötelezett, a gyermek törvényes képviselője bejelentésére, illetve hivatalból is jogosult a megelőlegezett gyermektartásdíj összegét, a bíróság jogerős határozatának megfelelően, az ítélet jogerőre emelkedésének napjától - a jogosultsági feltételek újbóli vizsgálata nélkül - felemelni, illetve csökkenteni.

(6) A folyósító szerv a megelőlegezett gyermektartásdíj, annak kamata és a folyósítással felmerült költségek meg nem térített összegének behajtása végett negyedévente megkeresi a kötelezett lakcíme szerinti állami adó- és vámhatóságot.

(6a) A (6) bekezdés szerinti végrehajtás iránti megkeresést követő változás-bejelentések során csak a bejelentéssel érintett negyedév tekintetében bekövetkezett összegváltozásokat kell az állami adó- és vámhatóság felé bejelenteni.

(7) A gyámhivatal a kötelezett által a Gyvt. 24. § (8) bekezdése szerint megtérítendő összeg tekintetében tudomására jutott változásokról - a folyósító szerv közreműködésével - haladéktalanul tájékoztatja az állami adó- és vámhatóságot.

73/A. § A gyámhivatal a Gyvt. 24. § (9) bekezdése szerinti méltányossági eljárás keretében hozott döntését megküldi a folyósító szerv részére, amely arról tájékoztatja az állami adó- és vámhatóságot.

74. § (1) A tárgyhónapra esedékes megelőlegezett gyermektartásdíjat december hónap kivételével a tárgyhónapot követő hónap 5. napjáig kell folyósítani, ideértve a jogosultság megszűnésének hónapjára a Gyvt. 24. § (7) bekezdése alapján járó megelőlegezett gyermektartásdíjat is. A december hónapra esedékes megelőlegezett gyermektartásdíj folyósításáról december 30-áig kell gondoskodni.

(2) A gyámhivatal a megelőlegezett gyermektartásdíjjal kapcsolatban hozott valamennyi határozatát közli a 73. § (2) bekezdésében felsoroltakkal.

(3) Amennyiben a gyermektartásdíj megelőlegezésének időtartama alatt a gyámhivatal illetékessége megváltozik, a jogosult új lakóhelye szerint illetékes gyámhivatal a megelőlegezett gyermektartásdíj folyósításához szükséges intézkedéseket az illetékességváltásról szóló határozatban foglalt időponttól kezdődően végzi el.

(4)

75. § (1) Amennyiben a jogosult a gyermektartásdíj előlegezésének ideje alatt rendszeresen vagy alkalmoszerűen kétszeres tartásdíjat vett fel, az erre az időszakra eső előlegezett tartásdíjat köteles az államnak visszafizetni.

(2) A kötelezett, illetve a jogosult az előlegezés ideje alatt az (1) bekezdés szerint közvetlenül adott, illetve kapott tartásdíjat az előlegezés elrendelése előtt keletkezett hátralékba nem számíthatja be.

(3) A folyósító szerv az (1) bekezdés szerinti jogosulatlanul felvett és visszafizetett összeget, valamint a Gyvt. 24. §-ának (8) bekezdése szerint megtérített összeget köteles visszafizetni a központi költségvetésnek.

76. § (1) A megelőlegezett gyermektartásdíj folyósítása érdekében a gyámhivatal minden hónap 10-éig értesíti a folyósító szervet a jogosultak folyósításhoz szükséges adatairól és a kifizetés havi összegéről.

(2) A folyósító szerv a beérkezett adatokat feldolgozza és az összesítést követően a létszám- és kifizetési összeg adatokat minden hónap 15-éig, gyámhivatalonkénti bontásban - számítógépes hálózaton - megküldi a Magyar Államkincstár részére.

(3) A Magyar Államkincstár minden hónap 25-éig, december hónapban 20-áig gondoskodik az igényelt összegnek a folyósító szerv részére történő átutalásáról, egyidejűleg az országosan összesített létszám- és kifizetési adatokat megyénként, gyámhivatalonkénti bontásban - számítógépes hálózaton - megküldi a Minisztérium részére.

(4) A megelőlegezett gyermektartásdíj jogosultak részére történő folyósításáról a folyósító szerv a 74. § (1) bekezdésében foglalt időpontig gondoskodik.

II. Ingyenes és kedvezményes gyermekétkeztetés

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 21/B-21/C. § rendelkezései az alábbiak.

21/B. § (1) Az intézményi gyermekétkeztetést ingyenesen kell biztosítani

a) a bölcsődében, mini bölcsődében nyújtott bölcsődei ellátásban vagy óvodai nevelésben részesülő gyermek számára, ha

aa) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül,

ab) tartósan beteg vagy fogyatékos, vagy olyan családban él, amelyben tartósan beteg vagy fogyatékos gyermeket nevelnek,

ac) olyan családban él, amelyben három vagy több gyermeket nevelnek,

ad) olyan családban él, amelyben a szülő nyilatkozata alapján az egy főre jutó havi jövedelem összege nem haladja meg a kötelező legkisebb munkabér személyi jövedelemadóval, munkavállalói, egészségbiztosítási és nyugdíjjáruulékkel csökkentett összegének 130%-át vagy

ae) nevelésbe vették;

b) az 1-8. évfolyamon nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő tanuló számára, ha

ba) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül, vagy

bb) nevelésbe vették;

c) azon a) és b) pont szerinti életkorú, rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermek számára, akit fogyatékos gyermekek számára nappali ellátást nyújtó, az Szt. hatálya alá tartozó fogyatékosok nappali intézményében helyeztek el;

d) az 1-8. évfolyamon felül nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő tanuló számára, ha

da) nevelésbe vették, vagy

db) utógondozói ellátásban részesül.

(2) Az intézményi gyermekétkeztetést az intézményi térítési díj 50%-os normatív kedvezményével kell biztosítani

a) az 1-8. évfolyamon felül nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő tanuló számára, ha rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül;

b) az 1-8. és az azon felüli évfolyamon nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő tanuló számára, ha olyan családban él, amelyben három vagy több gyermeket nevelnek, feltéve, hogy az (1) bekezdés b) pont ba) alpontja alapján a tanuló nem részesül ingyenes intézményi gyermekétkeztetésben;

c) az (1) bekezdés a), b) és d) pontja szerinti életkorú, tartósan beteg vagy fogyatékos gyermek számára, feltéve, hogy az (1) bekezdés alapján a gyermek nem részesül ingyenes intézményi gyermekétkeztetésben.

(3) Az (1) bekezdés a) pont ac) alpontja és (2) bekezdés b) pontja szerinti ingyenes vagy kedvezményes intézményi

gyermekétkeztetés biztosításához közös háztartásban élőként kell figyelembe venni

a) a tizennyolc éven aluli,

b) a huszonöt évesnél fiatalabb, köznevelési intézményben nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő, a nappali oktatás munkarendje szerint szervezett felnőttoktatásban részt vevő vagy felsőoktatási intézményben nappali képzésben tanuló, és

c) életkortól függetlenül a tartósan beteg vagy súlyos fogyatékos

gyermeket, kivéve a nevelőszülőnél ideiglenes hatállyal elhelyezett gyermeket, valamint a nevelőszülőnél elhelyezett nevelésbe vett gyermeket és utógondozói ellátásban részesülő fiatal felnőttet.

(4) Az (1) bekezdés a) pont ad) alpontjában meghatározott összeg számításánál - a kérelem benyújtásának időpontjában - közös háztartásban élő családtagként kell figyelembe venni az egy lakásban együtt lakó, ott bejelentett lakóhellyel vagy tartózkodási hellyel rendelkező

a) szülő, a szülő házastársát vagy élettársát,

b) a (3) bekezdés szerinti gyermeket,

c) az a) és b) pontba nem tartozó, a Ptk. családjogra irányadó szabályai alapján a szülő vagy házastársa által eltartott rokont.

(5) A családbafogadó gyám a saját és a gyámsága alatt álló gyermek tekintetében is kérheti az ingyenes vagy kedvezményes intézményi gyermekétkeztetésre való jogosultság megállapítását, ha az (1) vagy (2) bekezdésben meghatározott feltételek valamelyik gyermek tekintetében fennállnak. Az (1) bekezdés a) pont ac) alpontja és a (2) bekezdés b) pontja szerinti esetben a családbafogadó gyám saját gyermekeinek és a gyámsága alatt álló gyermekeknek a számát össze kell adni. A (4) bekezdés alkalmazásában szülő alatt a családbafogadó gyámot is érteni kell.

(6) Az ingyenes vagy kedvezményes intézményi gyermekétkeztetés gyermekenként csak egy jogcímen vehető igénybe.

(7) Ha a tanuló - a szakképzésre vonatkozó rendelkezések szerint létrejött - tanuló szerződése alapján már jogosult ingyenes vagy kedvezményes étkeztetésre, ugyanazon étkeztetés tekintetében az (1) és (2) bekezdés szerinti ingyenes és kedvezményes intézményi gyermekétkeztetést nem veheti igénybe.

(8) A nevelőszülőnél, gyermekotthonban vagy más bentlakásos intézményben ideiglenes hatállyal elhelyezett gyermek és a tanulói jogviszonyban nem álló, illetve nem nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő utógondozói ellátásban részesülő fiatal felnőtt nem jogosult ingyenes és kedvezményes intézményi gyermekétkeztetésre.

(9) Az ingyenes és kedvezményes intézményi gyermekétkeztetést a tanuló után a nappali rendszerű oktatásban való részvétele befejezéséig kell biztosítani.

21/C. § (1) A települési önkormányzat a szünidei gyermekétkeztetés keretében a szülő, törvényes képviselő kérelmére a déli meleg főétkezést

a) a hátrányos helyzetű gyermek és a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő, halmozottan hátrányos helyzetű gyermek részére ingyenesen biztosítja, és

b) az a) pontban foglalt gyermekeken kívül további gyermekek, így különösen a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermekek részére ingyenesen biztosíthatja.

(2) A települési önkormányzat a szünidei gyermekétkeztetést az (1) bekezdés a) pontja szerinti esetben

a) a bölcsődében, mini bölcsődében bölcsődei ellátásban, óvodai nevelésben részesülő gyermekek számára a bölcsődei ellátást nyújtó intézmény és az óvoda zárva tartásának időtartama alatt valamennyi munkanapon,

b) az a) pont alá nem tartozó gyermekek számára

ba) a nyári szünetben legalább 43 munkanapon, legfeljebb a nyári szünet időtartamára eső valamennyi munkanapon,

bb) az őszi, téli és tavaszi szünetben a tanév rendjéhez igazodóan szünetenként az adott tanítási szünet időtartamára eső valamennyi munkanapon

köteles megszervezni, és ennek keretén belül a szülő, törvényes képviselő kérelmének megfelelő időtartamban az adott gyermek részére biztosítani.

III. Ingyenes és kedvezményes tankönyvellátás

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 46. § (5) bekezdése az alábbi rendelkezést tartalmazza.

(5) Az elsőtől a nyolcadik évfolyamig, továbbá a nemzetiségi nevelés-oktatásban és a gyógypedagógiai nevelés-oktatásban az állam biztosítja, hogy a tanuló számára a tankönyvek térítésmentesen álljanak rendelkezésre.

A nemzeti köznevelés tankönyvellátásáról szóló 2013. évi CCXXXII. törvény 4. § (2) bekezdése az alábbiakat írja elő:

(2) Az (1) bekezdés a) pontjában az Nkt. szerinti felmenő rendszerben bevezetésre kerülő ingyenes iskolai tankönyvellátással nem érintett iskolai évfolyamokon, továbbá az (1) bekezdés b) pontja tekintetében az iskolai tankönyvrendelésnek biztosítania kell, hogy - az iskolától történő tankönyvkölcsönzés, napköziben, tanulószobában elhelyezett tankönyvek igénybevétele, használt tankönyvek biztosítása, illetve tankönyvek megvásárlásához nyújtott pénzbeli támogatás útján - a nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő minden olyan tanuló részére, aki

a) tartósan beteg,

b) a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi, értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd,

c) három vagy több kiskorú, illetve eltartott gyermeket nevelő családban él,

d) nagykorú és saját jogán iskoláztatási támogatásra jogosult,
e) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül,
vagy

f) a gyermekvédelmi gondoskodás keretében nevelésbe vett
vagy utógondozói ellátásban részesül

a tankönyvek ingyenesen álljanak rendelkezésre (a
továbbiakban: normatív kedvezmény). A nevelőszülőnél,
gyermekotthonban vagy más bentlakásos intézményben
ideiglenes hatállyal elhelyezett tanuló után nem vehető
igénybe a normatív kedvezmény.

IV. Családi pótlék

A családi pótlékra vonatkozó szabályokat a családok
támogatásáról szóló 1998. évi LXXXIV. törvény (a
továbbiakban és rövidítve: Cst.) 6-15. § tartalmazza.

6. § (1) A gyermek nevelésével, iskoláztatásával járó
költségekhez az állam havi rendszerességgel járó nevelési
ellátást vagy iskoláztatási támogatást (a továbbiakban együtt:
családi pótlék) nyújt. A családi pótlékra jogosult személy az
igényelbíráló szervnél megtett egyoldalú nyilatkozatával,

indokolás nélkül lemondhat a számára megállapított családi pótlék vagy a családi pótlék általa meghatározott részének folyósításáról. A lemondó nyilatkozat a személyi jövedelemadóról szóló törvényben szabályozott családi kedvezmény érvényesítése szempontjából nem bír joghatással.

(2) A családi pótlék természetbeni formában történő nyújtásáról a gyermek védelembe vételéről határozatot hozó gyámhatóság dönthet.

7. § (1) Nevelési ellátásra jogosult

a) a vér szerinti vagy örökbe fogadó szülő; a szülővel együtt élő házastárs; az a személy, aki a saját háztartásában nevelt gyermeket örökbe kívánja fogadni és az erre irányuló eljárás már folyamatban van; a szülővel együtt élő élettárs, ha az ellátással érintett gyermekkel életvitelszerűen együtt él és a szülővel élettársként legalább egy éve szerepel az Élettársi Nyilatkozatok Nyilvántartásában, vagy a szülővel fennálló élettársi kapcsolatát az ellátás megállapítására irányuló kérelmet legalább egy évvel megelőzően kiállított közokirattal igazolja (a továbbiakban együtt: szülő); a nevelőszülő; a gyám; továbbá az a személy, akihez a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló

1997. évi XXXI. törvény (a továbbiakban: Gyvt.) 72. § (1) bekezdése alapján a gyermeket ideiglenes hatállyal elhelyezték, a saját háztartásában nevelt,

b) a gyermekotthon vezetője a gyermekotthonban nevelt,

c) a szociális intézmény vezetője az intézményben elhelyezett,

d) a büntetés-végrehajtási intézet parancsnoka vagy a javítóintézet igazgatója a büntetés-végrehajtási intézet anyagyermek részlegén vagy a javítóintézet fiatalkorú és gyermeke együttes elhelyezését biztosító részlegén elhelyezett,

még nem tanköteles gyermekekre tekintettel, a gyermek tankötelessé válása évének október 31-éig.

(2) Saját jogán jogosult nevelési ellátásra a tizennyolcadik életévét betöltött tartósan beteg, illetve súlyosan fogyatékos személy az iskoláztatási támogatásra való jogosultság megszűnésének időpontjától.

(3) Nevelési ellátásra jogosult - a gyermekekre tekintettel folyósított iskoláztatási támogatásra való jogosultság megszűnésének időpontjától a gyermek tizennyolcadik életévének betöltéséig - az (1) bekezdés a)-c) pontja szerinti személy

a) a tizenhatodik életévét betöltött, a sajátos nevelési igény tényét megállapító szakértői vélemény alapján középsúlyosan vagy súlyosan értelmi fogyatékos, illetve siketvak gyermekekre tekintettel,

b) azon tizenhatodik életévét betöltött gyermekekre tekintettel, aki tankötelezettségét fejlesztő nevelés-oktatás, vagy fejlesztő iskolai oktatás keretében teljesítette,

c) az a) és b) pontban meghatározottakon túl a tizenhatodik életévét betöltött azon gyermekekre tekintettel, aki a tankötelezettsége megszűnését követően súlyos betegsége vagy fogyatékosága következtében önálló életvitelre képtelen és önkiszolgálási képessége hiányzik.

8. § (1) Iskoláztatási támogatásra jogosult

a) a 7. § (1) bekezdés a)-c) pontjában meghatározott személy, továbbá a gyámhatóság által a szülői ház elhagyását engedélyező határozatban megjelölt személy

aa) a tanköteles gyermekekre tekintettel a gyermek tankötelessé válása évének november 1-jétől a tankötelezettség teljes időtartamára, valamint

ab) a tankötelezettsége megszűnését követően közoktatási intézményben tanulmányokat folytató gyermekekre (személyre) tekintettel annak a tanévnek az utolsó napjáig,

amelyben a gyermek (személy) a huszadik - a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló törvény alapján fogyatékosági támogatásra nem jogosult, de sajátos nevelési igényű tanuló esetében huszonharmadik - életévét betölti; továbbá

b) a javítóintézet igazgatója vagy a büntetés-végrehajtási intézet parancsnoka a javítóintézetben nevelt vagy a büntetés-végrehajtási intézetben lévő, és gyermekvédelmi gondoskodás alatt álló,

ba) tanköteles gyermekre tekintettel a tankötelezettség teljes időtartamára,

bb) a tankötelezettsége megszűnését követően köznevelési intézményben tanulmányokat folytató gyermekre tekintettel annak a tanévnek az utolsó napjáig, amelyben a gyermek a tizennyolcadik életévét betölti.

(2) A súlyos és halmozottan fogyatékos tanuló szülője a tankötelezettség teljesítésének formájától függetlenül a tankötelezettség teljesítésének végéig jogosult iskoláztatási támogatásra.

(3) Saját jogán jogosult iskoláztatási támogatásra az a köznevelési intézményben a tankötelezettsége megszűnését követően tanulmányokat folytató személy,

- a) akinek mindkét szülője elhunyt,
- b) akinek a vele egy háztartásban élő hajadon, nőtlen, elvált vagy házastársától különélő szülője elhunyt,
- c) aki kikerült a nevelésbe vétel alól,
- d) akinek a gyámsága nagykorúvá válása miatt szűnt meg,
- e) aki a 7. § (1) bekezdésének a) pontja szerinti személlyel nem él egy háztartásban, vagy
- f) ha az iskoláztatási támogatást - a gyámhatóságnak a szülői ház elhagyását engedélyező határozatában foglaltak szerint - a nagykorúságát megelőzően is a részére folyósították, annak a tanévnek az utolsó napjáig, amelyben a huszadik - a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló 1998. évi XXVI. törvény alapján fogyatékosági támogatásra nem jogosult, de sajátos nevelési igényű tanuló esetében huszonharmadik - életévét betölti.

(3a) Amennyiben a (3) bekezdés a)-f) pontja szerinti körülmény a nagykorúvá válást követően, de a tankötelezettség megszűnésének időpontját megelőzően következik be, a (3) bekezdés szerinti személy a nagykorúvá válásának időpontjától jogosult saját jogon az iskoláztatási támogatásra.

(4) Az iskoláztatási támogatást a tankötelezettség fennállása alatt a tanulói jogviszony szünetelésének időtartamára is folyósítani kell.

(5) A tanulói jogviszony és a hallgatói jogviszony egyidejű fennállása esetén az iskoláztatási támogatásra való jogosultság akkor állapítható meg, ha a tanulói jogviszony a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény szerinti középfokú iskolában áll fenn. A családi pótlék összegének megállapítása szempontjából az egyidejűleg tanulói és hallgatói jogviszonnyal is rendelkező gyermek a 12. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontjában foglalt jogcímen vehető figyelembe.

A családi pótlékra vonatkozó közös szabályok

9. § (1) Ugyanazon gyermek (személy) után járó családi pótlék - a (4) bekezdés szerinti kivétellel - csak egy jogosultat illet meg.

(2) Azután a gyermek (személy) után, akire tekintettel nevelési ellátást folyósítanak, iskoláztatási támogatás nem folyósítható.

(3) Ha a gyermek együtt élő szülők háztartásában él, a családi pótlékot - együttes nyilatkozatuk alapján - bármelyik szülő

igényelheti, mégpedig nyilatkozatuk szerint gyermekenként. Megállapodás hiányában az ellátást igénylő szülő személyéről - kérelemre - a gyámhatóság dönt.

(4) Ha a szülők időszakonként felváltva gondozzák gyermeküket és a szülői felügyeleti jog mindkét szülő esetében fennáll, a családi pótlékra - közös kérelmükre, 50-50%-os arányban - mindkét szülő jogosult. A kérelemhez csatolni kell a szülők arról szóló közös nyilatkozatát, hogy a gyermek gondozásáról, neveléséről saját háztartásaikban felváltva gondoskodnak.

10. § (1) A családi pótlékot - függetlenül az igénylés és a megszüntetés időpontjától - teljes hónapra kell megállapítani és folyósítani.

(2) A kizárólag az ellátás megnevezésében - a tankötelezettség kezdetével vagy megszűnésével összefüggésben - bekövetkező, a családi pótlék összegét és az arra való jogosultság fennállását nem érintő változásokról hozott döntést nem kell határozatba foglalni.

11. § (1) A családi pótlék havi összege

- a) egygyermekes család esetén 12 200 forint,
- b) egy gyermeket nevelő egyedülálló esetén 13 700 forint,
- c) kétgyermekes család esetén gyermekenként 13 300 forint,

- d) két gyermeket nevelő egyedülálló esetén gyermekenként 14 800 forint,
- e) három- vagy többgyermekes család esetén gyermekenként 16 000 forint,
- f) három vagy több gyermeket nevelő egyedülálló esetén gyermekenként 17 000 forint,
- g) tartósan beteg, illetve súlyosan fogyatékos gyermeket nevelő család esetén, valamint a gyermekotthonban, javítóintézetben, büntetés-végrehajtási intézetben vagy szociális intézményben élő, továbbá nevelőszülőnél elhelyezett tartósan beteg, illetve súlyosan fogyatékos gyermek után 23 300 forint,
- h) tartósan beteg, illetve súlyosan fogyatékos gyermeket nevelő egyedülálló esetén a tartósan beteg, illetve súlyosan fogyatékos gyermek után 25 900 forint,
- i) a 7. § (2) bekezdése szerinti személy esetén - a (2) bekezdésben foglaltak kivételével - 20 300 forint,
- j) a gyermekotthonban, javítóintézetben, büntetés-végrehajtási intézetben vagy szociális intézményben élő, továbbá nevelőszülőnél elhelyezett, a g) és h) pontok alá nem tartozó, továbbá a Gyvt. 72. §-ának (1) bekezdése alapján ideiglenes hatállyal elhelyezett gyermek, a gyámhatóság által

a szülői ház elhagyását engedélyező határozatban megjelölt személy, valamint a 8. § (3) bekezdése alá tartozó személy esetén 14 800 forint.

(2) A köznevelési intézményben a tizennyolcadik életévének betöltését követően tanulmányokat folytató azon személyre tekintettel, aki után a tizennyolcadik életéve betöltéséig az (1) bekezdés g) vagy h) pontja szerinti összegben folyósítottak iskoláztatási támogatást, az iskoláztatási támogatást továbbra is a korábban folyósított összegnek megfelelő összegben kell folyósítani. Más jogszabály alkalmazásában magasabb összegű családi pótléknak minősül az (1) bekezdés g)-i) pontja szerinti, valamint az e bekezdés alapján folyósított ellátás.

(3) A tartósan beteg, illetve súlyosan fogyatékos gyermekre tekintettel vagy személy részére járó magasabb összegű családi pótlék annak a hónapnak a végéig jár, ameddig a betegség, súlyos fogyatékoság fennállását igazolták.

(4) Ha a kiskorú szülő gyermekének nincs gyámja, vagy ha a tizenhatodik életévét betöltött kiskorú szülő a saját háztartásában nevelt gyermekének gyámjával a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény 4:152. § (4)

bekezdése szerint nem él egy háztartásban, a családi pótlékot a kiskorú szülő részére kell megállapítani.

12. § (1) A családi pótlék összegének megállapítása szempontjából azt a vér szerinti, örökbe fogadott vagy nevelt gyermeket kell figyelembe venni,

a) aki az igénylő háztartásában él, és

aa) akire tekintettel a szülő, a nevelőszülő, a gyám családi pótlékra jogosult,

ab) aki köznevelési intézmény tanulója vagy felsőoktatási intézményben első felsőfokú szakképzésben, első alapképzésben, első mesterképzésben vagy első egységes, osztatlan képzésben részt vevő hallgató és rendszeres jövedelemmel nem rendelkezik,

ac) aki a családi pótlékra - a 8. § (3) bekezdés e) pontja szerinti eset kivételével - saját jogán jogosult; vagy

b) aki fogyatékosként szociális intézményi ellátásban részesül, feltéve, hogy őt a gyámhatóság nem vette nevelésbe, és a családi pótlékot igénylő - a kormányrendeletben foglaltak szerint - vele kapcsolatot tart fenn.

(2) A családi pótlékra való jogosultság szempontjából, valamint az (1) bekezdés, a 20. és a 23. § alkalmazása során

saját háztartásban nevelt, gondozott gyermeknek kell tekinteni azt a gyermeket (személyt) is,

a) aki kül- és belföldi tanulmányai folytatása vagy gyógykezelése okán átmeneti jelleggel tartózkodik a háztartáson kívül,

b) akit szociális intézményben 30 napot meg nem haladóan helyeztek el, vagy

c) aki a szülő kérelmére vagy beleegyezésével a Gyvt. VI/D. Fejezetében meghatározott átmeneti gondozásban részesül.

(3) A családi pótlék összegének megállapítása szempontjából egyedülállónak kell tekinteni azt a szülőt, gyámot is, aki saját maga, illetve akinek a házastársa, élettársa

a) köznevelési intézmény tanulója, felsőoktatási intézmény első oklevelet szerző hallgatója és jövedelme nincs,

b) vakok személyi járadékában vagy fogyatékosági támogatásban részesül,

c) megváltozott munkaképességű személyek ellátásában részesül és egyéb jövedelme nincs,

d) nyugellátásban, korhatár előtti ellátásban, szolgálati járandóságban, táncművészeti életjáradékban vagy átmeneti bányászjáradékban részesül, feltéve, ha nyugdíjának,

ellátásának összege nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegét, és egyéb jövedelme nincs,

e) időskorúak járadékában, rokkantsági járadékban, hadigondozási járadékban részesül, és egyéb jövedelme nincs, illetve az aktív korúak ellátására való jogosultságát megállapították,

f) a reá irányadó öregségi nyugdíjkorhatárt betöltötte, és jövedelme nincs.

13. § A gyermekotthonban, javítóintézetben vagy büntetés-végrehajtási intézetben lévő és gyermekvédelmi gondoskodás alatt álló, továbbá a szociális intézményben, a büntetés-végrehajtási intézet anya-gyermek részlegén vagy a javítóintézet fiatalokú és gyermeke együttes elhelyezését biztosító részlegén elhelyezett gyermekekre tekintettel járó családi pótlékot jogszabályban meghatározott eljárási rend szerint kell felhasználni.

14. § Amennyiben a tizennyolcadik életévét betöltött személynek rendszeres jövedelme van, úgy a rá tekintettel vagy a részére megállapított családi pótlék folyósítását a negyedik hónaptól mindaddig szüneteltetni kell, amíg rendszeres jövedelemmel rendelkezik. A szüneteltetés a 12. § (1) bekezdése szerinti számítást nem érinti.

15. § (1) Ha az óvodai nevelésben való részvételre kötelezett, a tanköteles, vagy a tankötelezettsége megszűnését követően nevelési-oktatási intézményben tanulmányokat folytató gyermek (személy) - a (2) bekezdés szerinti kivétellel - az óvodai nevelésben való részvételi kötelezettségét megszegi vagy a kötelező tanórai foglalkozások tekintetében igazolatlanul mulaszt, a nevelési-oktatási intézmény vezetőjének jelzése alapján a gyámhatóság

a) az adott nevelési évben igazolatlanul mulasztott ötödik óvodai nevelési nap, vagy az adott tanítási évben igazolatlanul mulasztott tizedik kötelező tanórai foglalkozás után felhívja a családi pótlék jogosultját a b) pontban meghatározott jogkövetkezményre,

b) az adott nevelési évben igazolatlanul mulasztott huszadik óvodai nevelési nap, vagy az adott tanítási évben igazolatlanul mulasztott ötvenedik kötelező tanórai foglalkozás után - a jelzés beérkezésétől számított 8 napon belül - kezdeményezi a családtámogatási ügyben eljáró hatóságnál az ellátás szüneteltetését.

(2) Az (1) bekezdésben foglaltakat nem kell alkalmazni, ha az óvodai nevelésben való részvételi kötelezettséget olyan

gyermek szegi meg, illetve a kötelező tanórai foglalkozások tekintetében olyan gyermek mulaszt igazolatlanul,

a) akit nevelőszülőnél, gyermekotthonban vagy szociális intézményben helyeztek el, vagy

b) aki gyermekvédelmi gondoskodás alatt áll és javítóintézetben vagy büntetés-végrehajtási intézetben helyezték el.

(3) A családtámogatási ügyben eljáró hatóság a gyámhatóság kezdeményezésére megszünteti a családi pótlék szüneteltetését, ha

a) a Gyvt. 68/A. § (2) bekezdés szerinti felülvizsgálattal érintett időszakban

aa) a gyermek igazolatlanul mulasztott óvodai nevelési napjainak száma nem haladta meg a három napot, vagy

ab) a gyermek (személy) igazolatlanul mulasztott kötelező tanórai foglalkozásainak száma nem haladta meg az ötöt; vagy

b) a (2) bekezdésben meghatározott esetek valamelyike következett be.

V. Anyasági támogatás

Az anyasági támogatás szabályait a Cst. 29-33. § tartalmazza.

29. § (1) Anyasági támogatásra jogosult a szülést követően

a) az a nő, aki várandóssága alatt legalább négy alkalommal - koraszülés esetén legalább egyszer - várandósgondozáson vett részt;

b) az örökbefogadó szülő, ha a szülést követő hat hónapon belül az örökbefogadást végleges határozatban engedélyezték;

c) a gyám, ha a gyermek a születését követően hat hónapon belül - végleges határozat alapján - a gondozásába kerül.

(2) Az anyasági támogatás az (1) bekezdés a) pontja szerinti jogosultat akkor is megilleti, ha a gyermek halva született.

(3) E fejezet hatálya a 2. §-ban meghatározottakon túl kiterjed arra az anyasági támogatás igénylésének időpontjában a Magyarország területén jogszerűen tartózkodó nőre, aki a várandóssága alatt legalább négy alkalommal - koraszülés esetén legalább egyszer - Magyarország területén várandósgondozáson vett részt.

(4) A 2. § a) pont aa) alpontja alapján anyasági támogatásra az a személy is jogosult, aki a külképviseletekről és a tartós külszolgálatról szóló 2016. évi LXXIII. törvény (a

továbbiakban: Külszoltv.) szerinti tartós külszolgálatot (a továbbiakban: tartós külszolgálat), vagy más jogszabály szerint tartós külföldi szolgálatot teljesít, ide értve a vele életvitelszerűen együtt élő házastársat, élettársat.

30. § Amennyiben az anyasági támogatásra jogosult nő a támogatás felvételét megelőzően meghal, úgy az anyasági támogatást az anyával egy háztartásban élt apának kell kifizetni, ezen személy hiányában annak a személynek, aki a gyermek gondozását ellátja.

31. § Az anyasági támogatás - gyermekenkénti - összege azonos a gyermek születésének időpontjában érvényes öregségi nyugdíj legkisebb összegének 225%-ával, ikergyermekek esetén 300%-ával.

32. § Az anyasági támogatás megállapítása iránti kérelmet a szülést követő hat hónapon belül lehet benyújtani.

33. § (1) Nem jár anyasági támogatás, ha

a) a szülők a gyermek születését megelőzően nyilatkozatban hozzájárultak a gyermek örökbefogadásához;

b) a megszületett gyermek a gyámhatóság végleges határozata alapján családból kikerülést eredményező gyermekvédelmi gondoskodásban részesül.

(2) Az anyasági támogatás - a szülést követő hat hónapon belül benyújtott igény esetén - megilleti a jogosultat, ha

a) a gyermek örökbefogadásához való hozzájárulásról szóló nyilatkozatot visszavonták;

b) a családból kikerülést eredményező gyermekvédelmi gondoskodást megszüntetik, és a továbbiakban az anya gondoskodik a gyermek neveléséről.

VI. A gyermekgondozási támogatás

A gyermekgondozási támogatás szabályait a Cst. 19-28. §-i az alábbiak szerint határozzák meg.

19. § A gyermeket nevelő szülő, illetve gyám a gyermek gondozására tekintettel - havi rendszerességgel járó - gyermekgondozást segítő ellátásra, gyermeknevelési támogatásra (a továbbiakban együtt: gyermekgondozási támogatás) jogosult. A nagyszülő gyermekgondozást segítő ellátásra a szülő jogán szerezhethet jogosultságot.

20. § (1) Gyermekgondozást segítő ellátásra jogosult a szülő - ideértve a kiskorú szülőt a 11. § (4) bekezdésében meghatározott esetben -, valamint a gyám - ide nem értve a

gyermekvédelmi gyámot és a kizárólag egyes gyámi feladatok ellátására kirendelt nevelőszülőt - a saját háztartásában nevelt

a) gyermek 3. életévének betöltéséig,

b) ikergyermekes esetén a tankötelessé válás évének végéig,

c) tartósan beteg, illetve súlyosan fogyatékos gyermek 10. életévének betöltéséig.

(2) Amennyiben ikergyermekes esetén a tankötelessé válás éve nem egyezik meg, úgy az (1) bekezdés alkalmazása során a legkésőbb tankötelessé váló gyermeket kell figyelembe venni.

20/A. § (1) A 20. §-ban megjelölt jogosultakon kívül, de az ott meghatározott feltételek mellett a gyermek szülőjének vér szerinti, örökbe fogadó szülője, továbbá annak együtt élő házastársa (a továbbiakban együtt: nagyszülő) is jogosult a gyermekgondozást segítő ellátásra, ha

a) a gyermek az első életévét betöltötte,

b) a gyermek gondozása, nevelése a szülő háztartásában történik,

c) a gyermek szülei írásban nyilatkoznak arról, hogy a gyermekgondozást segítő ellátásról lemondanak és egyetértenek a gyermekgondozást segítő ellátásnak nagyszülő részéről történő igénylésével, és

d) a szülő háztartásában nincs másik olyan gyermek, akire tekintettel gyermekgondozást segítő ellátást folyósítanak.

(2) A gyermekkel nem közös háztartásban élő szülő (1) bekezdés c) pontja szerinti egyetértő nyilatkozatát - kérelemre - a gyámhatóság pótolhatja.

(3) Ha a szülő az egyetértő nyilatkozatát visszavonja és azt a (2) bekezdés alapján a gyámhatóság nem pótolja, a visszavonás a nagyszülő gyermekgondozást segítő ellátásra való jogosultságát megszünteti. Az ellátást az egyetértés visszavonását tartalmazó nyilatkozatnak az igényelbíráló szervhez történő benyújtását követő hónap utolsó napjától kell megszüntetni.

(4) A nagyszülő részére a gyermekgondozást segítő ellátásra való jogosultság az (1) bekezdésben foglalt feltételek fennállása esetén kizárólag akkor állapítható meg, ha

a) ő maga megfelel az ellátásra való jogosultság feltételeinek, és

b) a jogosultsági feltételek a szülő esetében is fennállnak.

(5) A nagyszülő gyermekgondozást segítő ellátásra való jogosultságát akkor is meg kell szüntetni, ha olyan kizáró körülmény áll be, amely a szülő az ellátásnak saját maga általi

igénybevétele esetén a gyermekgondozást segítő ellátásra való jogosultságának elvesztését vonná maga után.

(6) Ha a szülő a gyermek után gyermekápolási táppénzt vesz igénybe, ez a körülmény a nagyszülő gyermekgondozást segítő ellátásra vonatkozó jogosultságát nem érinti.

20/B. § (1) A gyermek örökbefogadás előtti gondozásba történő kihelyezésének időpontjától számított hat hónap időtartamig gyermekgondozást segítő ellátásra jogosult az örökbefogadó szülő - a házastársi és rokoni örökbefogadás kivételével -, amennyiben a gyermek az örökbefogadás előtti gondozásba történő kihelyezéskor a 20. § (1) bekezdés a)-b) pontjai szerinti életkort már betöltötte, azonban a 10. életévét még nem töltötte be.

(2) Amennyiben a gyermek a 20. § (1) bekezdés a)-c) pontjai szerinti életkort az örökbefogadás előtti gondozásba történő kihelyezést követő hat hónapon belül tölti be, akkor az örökbefogadó szülő 20. § (1) bekezdése szerinti gyermekgondozást segítő ellátásra való jogosultsága a gyermek 20. § (1) bekezdés a)-c) pontjai szerinti életkorának betöltését követően a jogosultság kezdő időpontjától számított hat hónap elteltéig meghosszabbodik.

(3) Az (1) és (2) bekezdés szerint gyermekgondozást segítő ellátásban részesülő személy kereső tevékenységet heti harminc órát meg nem haladó időtartamban folytathat.

21. § (1) A gyermekgondozást segítő ellátásban részesülő személy - ide nem értve a nagyszülőt, az örökbe fogadó szülőt a 20/B. § szerinti esetben, továbbá a kiskorú szülő gyermekének gyámját - kereső tevékenységet a gyermek fél éves koráig nem folytathat.

(2) A kiskorú szülő gyermekének gyermekgondozást segítő ellátásban részesülő gyámja időkorlátozás nélkül folytathat kereső tevékenységet.

21/A. § (1) A gyermekgondozást segítő ellátásban részesülő nagyszülő kereső tevékenységet a gyermek hároméves kora után, heti harminc órát meg nem haladó időtartamban folytathat, vagy időkorlátozás nélkül, ha a munkavégzés az otthonában történik.

(2) A 27. § (1) bekezdésében foglaltakon túl nem jár gyermekgondozást segítő ellátás a nagyszülőnek, ha - kormányrendeletben meghatározott kivétellel - a gyermeket napközbeni ellátást biztosító intézményben [Gyvt. 41. § (3) bek.], illetve nyári napközis otthonban, óvodában vagy iskolai napköziben helyezik el.

21/B. § A 20/B-21/A. §-ok alkalmazásában nem minősül keresőtevékenységnek a nevelőszülői foglalkoztatási jogviszony keretében folytatott tevékenység.

22. § A családtámogatási ügyben eljáró hatóság vezetője méltányossági jogkörben eljárva - a 27. §-ban foglalt rendelkezések figyelembevételével - a gyermekgondozást segítő ellátásra való jogosultságot

a) megállapíthatja a gyermeket nevelő személynek, ha a gyermek szülei a gyermek nevelésében három hónapot meghaladóan akadályoztatva vannak;

b) megállapíthatja, illetőleg meghosszabbíthatja a gyermek általános iskolai tanulmányainak megkezdéséig, legfeljebb azonban a gyermek 8. életévének betöltéséig, ha a gyermek betegsége miatt gyermekek napközbeni ellátását biztosító intézményben [Gyvt. 41. § (3) bek.], illetve nyári napközis otthonban, óvodában vagy iskolai napköziben nem gondozható.

23. § (1) Gyermeknevelési támogatásra az a szülő és az a gyám - ide nem értve a gyermekvédelmi gyámot és a kizárólag egyes gyámi feladatok ellátására kirendelt nevelőszülőt - jogosult, aki saját háztartásában három vagy több kiskorú gyermeket nevel

(2) A gyermeknevelési támogatás a legfiatalabb gyermek 3. életévének betöltésétől a 8. életévének betöltéséig jár.

24. § A gyermeknevelési támogatásban részesülő személy kereső tevékenységet heti harminc órát meg nem haladó időtartamban folytathat, vagy időkorlátozás nélkül, ha a munkavégzés otthonában történik.

25. § (1) A gyermekgondozási támogatást a gyermekkel közös háztartásban élő szülők bármelyike igénybe veheti. Megállapodás hiányában a támogatást igénylő szülő személyéről - kérelemre - a gyámhatóság dönt.

(2) Ha a szülők egyidejűleg több gyermek után lennének jogosultak a gyermekgondozási támogatás egyik vagy mindkét formájára, úgy a támogatást - ide nem értve a (3) bekezdés szerinti esetet - csak egy jogcímen, és csak az egyik szülő részére lehet megállapítani.

(2a) Ha a gyám egyidejűleg több gyermek után lenne jogosult a gyermekgondozási támogatás egyik vagy mindkét formájára, a támogatást részére csak egy jogcímen lehet megállapítani azzal, hogy a gyermekgondozást segítő ellátásra való jogosultság megállapítása esetén a (3) bekezdésben foglaltakat kell alkalmazni.

(3) Gyermekgondozást segítő ellátásra való jogosultság egyidejűleg legfeljebb két gyermekre tekintettel állhat fenn azzal, hogy a (2a) bekezdés és e bekezdés alkalmazásában az egyazon várandósságból született ikergyermeket egy gyermeknek kell tekinteni.

26. § (1) A gyermekgondozási támogatás havi összege - függetlenül a gyermekek számától - azonos az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegével, töredékhónap esetén egy naptári napra a havi összeg harmincad része jár.

(2) A gyermekgondozást segítő ellátás havi összege ikergyermek esetén azonos az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 2 gyermek esetén 200%-ával, 3 gyermek esetén 300%-ával, 4 gyermek esetén 400%-ával, 5 gyermek esetén 500%-ával, 6 gyermek esetén 600%-ával.

27. § (1) Nem jár gyermekgondozási támogatás annak a személynek, aki

a) az Szt. 4. §-a (1) bekezdésének i) pontjában megjelölt rendszeres pénzellátás valamelyikében részesül, ide nem értve

aa) a gyermekgondozási támogatást, valamint a gyermekgondozási támogatás folyósítása mellett végzett

kereső tevékenység után járó táppénzt, baleseti táppénzt, továbbá az Szt. 43. §-a szerinti kiemelt ápolási díjnak vagy az Szt. 43/A. §-a szerinti emelt összegű ápolási díjnak az Szt. 44. § (2) bekezdése szerinti összegét,

ab) a gyermekgondozást segítő ellátásra való jogosultság esetében a társadalombiztosítási nyugellátást, a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló törvény szerint társadalombiztosítási nyugellátással egy tekintet alá eső ellátást, a Magyar Alkotóművészeti Közalapítvány által folyósított ellátásokról szóló kormányrendelet alapján folyósított ellátást, az egyházi jogi személy által folyósított egyházi, felekezeti nyugdíjat, a korhatár előtti ellátást, a szolgálati járandóságot, a táncművészeti életjáradékot, az átmeneti bányászjáradékot, a nem ugyanazon gyermek után folyósított csecsemőgondozási díjat valamint a gyermekgondozási díjat, továbbá a rehabilitációs járadékot, rokkantsági járadékot, a megváltozott munkaképességű személyek ellátásait, a bányászok egészségkárosodási járadékát, a tartós ápolást végzők időskori támogatását;

b) olyan gyermek után igényli a támogatást, akit a Gyvt. alapján ideiglenes hatállyal elhelyeztek, nevelésbe vettek,

továbbá az Szt. alapján 30 napot meghaladóan szociális intézményben helyeztek el;

c)

d) előzetes letartóztatásban van, illetve szabadságvesztés büntetését tölti.

(2)

28. § (1) Amennyiben a gyermekgondozási támogatásban részesülő személy az általa nevelt gyermek halála miatt elveszti támogatásra való jogosultságát, úgy a támogatás folyósítását a halálesetet követő hónap 1. napjától számított 3 hónap múlva kell megszüntetni.

(2) Az (1) bekezdés rendelkezéseit megfelelően alkalmazni kell, ha a gyermekgondozást segítő ellátásban részesülő személy az általa nevelt ikergyermekek egyikének halála miatt a 26. § (2) bekezdése szerinti támogatásra való jogosultságát veszti el.